

160

от рождението на великият български писател, адвокат и общественик

ГОДИНИ АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ

1863

1897

На 13 януари 2023 г. се навършват 160 г. от рождението на Алеко Константинов. Още приживе той получава признанието на съвременниците си като писател, общественик и личност, обречена се да служи на хората честно, всеотдайно, безкористно. Неговата нравствена извисеност и уменията му да се надсмива над човешките пороци и грозното в живота му спечелват много приятели, но и много врагове – особено сред разпозналите се като герои и прототипи в сатиричните му творби. Смъртта, която го застига от „уж“ случаен куршум, го нарежда в трагичната поредица на без време отишли си духовни първенци на България.

ЗА АЛЕКО

СЛОВОТО В НЕМИЛОСТ

За кой ли път със страшна сила
изписвам:
„Хора, виждам път!...“
Но словото м и е в немилост . (то е
осъдено.
Без съд.
Преди да озвезда небето
над нищия,
без капка жал
властта ме качва на въжето
или ме трови с веронал.
Какво че съм Паисий, Ботев,
Алеко, Гео или друг:
все е насилено доброто –
на моите истини напук!
А злото с диригентска палка
все свири марша за откъд.
Аз счупвам своята писалка
и сам разбирам – няма път.

Но...

„Има път!“ – изписвам смело
и кръв по листа бял цвърчи.
Защото съм пребит. Разстрелян.
Заклан. С избодени очи...

Българийо,
ако си жива,
падни за прошка.
По лице:
не словото така убиваш,
а собственото си сърце.
След всичко –
удар подир удар! –
ти вече си в клинична смърт...

И няма как да те събудя,
освен с лъжата:
„Виждам път!...“

Атанас Капралов

31 ГОДИНИ НАШЕТО УЧИЛИЩЕ НОСИ ИМЕТО „АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ“

Споделяме с вас думите на г-жа Павлина Цалева – един от учителите, които са тук още преди „Щастливеца“ да стане патрон на гимназията.

Не просто „Светът е училище“. А и училището се оказва един свят. За мен – личен. Но не съдба, а избор! Избор, който е шанс, удовлетворение, любов, бреме, кръст. И пак – шанс, любов, бреме и т.н. Повтарят се, както природните цикли, житейските възрасти, сезоните в човешката душа.

С днешна дата бих казала даже, че да бъдеш учител – не е призвание. То е диагноза. И няма терапия.

В училището е цялото мое време – детството, младостта, професията, приятелствата, детето, учениците, скъпите колеги. Аз съм възпитаник на луковитската гимназия, която се наричаше „Веска Михайлова“.

Завърнах се в моето училище, което щеше да носи вече името „Алеко Константинов“ ка-то учител по БЕЛ. Посрещна ме директорът Любен Хинов, гласува ми доверие, като ми повери горен курс. За мен това бе голяма чест и аз не го разочаровах.

Имах привилегията да преподавам на ученици в литературен профил. Гордея се с тях, със старанието и вдъхновението им. Не само в литературата, а и във философията. Те участваха в състезания, в регионални форуми, в Национални философски олимпиади. Имах много отличия и награди, което ме радваше. Някои от учениците ми отдавна вече са и мои колеги: Поля Цолова, Цветелина Тошева, Ася Найденова. Заедно с децата правехме рецитали, театрални спектакли, състезания.

Само че... училището вече не е това, което беше. Каквато държавата, такова и то! И децата не са същите, няма как! Силно ме тревожи това, че липсва пиететът към знанието, че ценностите се обезценяват, че изчезва „четящият човек“, че върлува една агресивна посредственост, че се шири чалга културата, превърнала се в манталитет, че насилието, проста-

щината, наркотиците също влязоха в училището! Че учителят е поставен на колене и му държат менторски тон високопоставени родители, комплексирани кариеристи, образователни чиновници, които никога не са влизали в час! Че преживява безумието на делегираните бюджети.

Но ние, учителите, сме тук. И отчаяно се мъчим да спасим духовността в това консуматорско общество. Да спасим душите на децата, говорейки всеки ден, че добротата, любовта, отзывчивостта не са празни думи. И доста от учениците ни успяват, въпреки неразбориите. И много от колегите ми са удостоени с престижни отличия, въпреки парадоксите. Не е достатъчно да се наливат пари в образованието, трябва да се отгледа Смисъл! Като учител се посвещавам именно на това. Нали така се пееше в една песен: „Не съм избягал“!

Вече 31 години училището носи името „Алеко Константинов“. А кой е той?

Наричат го „будната съвест“ на времето, духовен аристократ, вярващ непоколебимо в честността и справедливостта! Критичен и безкомпромисен към всичко низко, подло и лъжовно. Създал герои, излезли отдавна от рамката на времето, в което живее писателя. Станали дори по-популярни от него!

Цялото му битие е едно надиграване със съдбата, която често му устройва клопки, а той се шегува с нея или не ѝ обръща внимание.

Името на твореца винаги ще се свързва със свободололюбието, смелостта и откритост-та, нравствения максимализъм. Неговата морална извисеност го поставя над безличието на времето, прави го коректив на

Продължава от стр. 2

епохата.

Жаден за знания, стремящ се към непознатото, Алеко е първият истински пътешественик в българската литература. Самият път е предизвикателство, познание, щастие, но и горчив размисъл. „Опознай Родината, за да я обикнеш!“! Пътуването е и повод за сравнение между родния и чуждия свят... и така ще бъде преоткрито родното – страната ни не е богата и така добре законоуредена, но е съхранила връзката между хората, човечността, топлотата, отзивчивостта, естествеността.

Алеко е непримирим към отрицателните явления. Тяхно vyplъщение стават Бай Ганьо, Данко Харсъзина, Гуньо Адвокатина,

Гочоолу и Дочоолу, амнистирания престъпник, търговеца на солунската митница. Покварени, безсрамни, безпринципни, безгръбначни, но агресивни и с високо самочувствие, защото са силните на деня.

Не се кахъри за тях, Щастливецо! Те са тук и днес – и Ганьо, и Гуньо, и Данко. Рад-ват се на добро здраве, оперирани са откъм съвест. Станали са още по-цинични и безкрупулни, самообожествили са се. Те са тук, Алеко... Просто те надживяха! Но и ти си тук. В душата на всеки, който има съвест и вярва в истината и в доброто.

Павлина Цалева

НАШИЯТ ХИМН

Като олтар се извисява
под Луковитски небосклон,
училището се надява
за нас да бъде бащин дом.
Посреща ни с наука чиста,
със знание и топлина,
сърцата ни с любов пречиства,
раздава мир и светлина!
„Щастливец“ днес да се наричам,
избира моята душа!
И на Алеко да приличам –
за мен е гордост и съдба!
Ний словото священо браним,
достойно ще живеем днес!
Училището ни научи
на вяност, на любов и чест!
Оставихме му своето детство

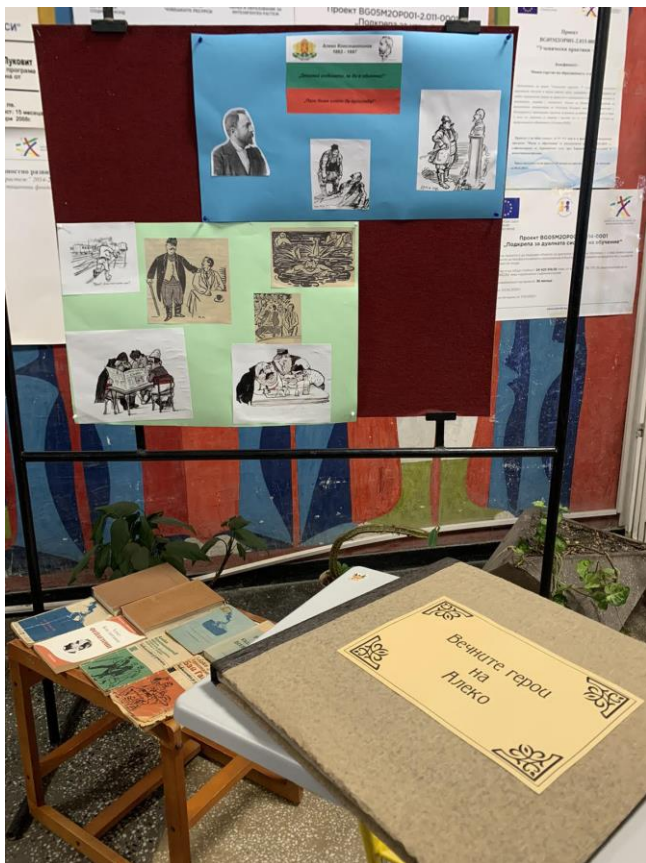
и много палави игри,
а то ни завеща в
наследство
духовна сила и мечти.
Научи ни да сме свободни,
чрез знанието да творим.
Историята ни вековна
в сърцата си да възкресим!
Предците няма да
забравим
и подвига им тъй велик!
Заклеваме се да прославим
ний своя корен и език!
Да носим българските
гени,
където идем по света,
„Алековци“ ли сме родени
ще пазим своята страна!

Както всяка година, така и тази, не забравихме деня на рождението му. Алеко Константинов - Велика личност, завещава ни морал. Личност, чието име носи и нашето училище. Училище, което гордо носи името и следва принципите на Щастливеца. В нашето училище ученици от 12, 9 и 6 клас поздравиха ръководството, колектива, ученици и гости с рецитал, посветен на патрона на училище "Алеко Константинов". Не бяха пропуснати и заветите на Щастливеца, както сам нарича себе си, отправени към днешните Алековци.

А ето и някои от тях:

- Следвай принципа на Алеко Константинов: „Свобода, Честност, Любов”!
- Не забравяй да се смееш, защото: „Нищо не е загубено, докато не е изгубен смехът”!
- Чувствай се Щастливец!
- Стреми се да откриваш красотата във всичко, което те заобикаля!

След рецитала всички присъстващи разгледаха кът, посветен на твореца, в който бяха изложени стари печатни издания на произведенията му. Негови цитати и подписът му можеха да се видят на постери, поставени в къта. А някои от гостите отправиха послания и поздравления към наследниците на Алеко в специално поставена за целта книга.

14 януари, Ромската Нова година, един от най-големите и най-почитаните празници от всички ромски групи у нас. Празникът се нарича още Василица, Васильовден или Банго Василий.

Според легендата, Банго Василий е куц овчар, който спасява давецо се ромско дете или пък приютява бягащ от неприятелите си циганин. Говори се, че той спасил цял род от удавяне в бушуващото море, изпрацвайки им ято гъски, които им помогнали да стигнат до брега.

Василица е семеен празник и задължително се посреща с птиче месо – гъска или петел.

При всички роми вечерята на 13 срещу 14 януари играе изключително важна роля и е изпълнена с богата символика. На трапезата има сърми, баница с късмети, питка, вино, ракия. Трапезата се прекадява и благославя, всички си вземат прошка с целуване на ръка.

Тържество в чест на Ромската Нова година, изнесоха учениците от ЦОУД 5-7 клас с ръководител Хайредин Янчев.

Във всеки учител трябва да блести и никога да не изчезва малко блясък на дете.“

В.А. Сухомлински

Изкуството да си учител е толкова много-странно и сложно, колкото всяко изкуство. Животът на учителя е вечен тест за мъдрост и търпение, професионални умения и човешка необичайност.

В света има хиляди професии, всички те са необходими и интересни, но всеки човек трябва да избере тази, която е най-близка с естествените му способности, тоест да намери своето призвание.

Безграничната любов

Едва ли има друга любов, сравнима с детската. Въпреки трудностите на всеки учител, искрено вярвам, че учителската професия носи безгранична любов от страна на учениците. В моя живот именно учителите са били едни от най-вдъхновяващите хора, чиито образи, истории и знания ме водят и до днес. **Добрият учител умее да бъде себе си, да носи светлина, да вдъхновява и все пак да е водач на толкова различни един от друг хора.** Освен това ежедневната среща с млади хора е извор на енергия, която те поддържа млад! Учениците винаги ще ни държат в час с новото и актуалното.

Резултатите и благодарността

Като учител можеш да виждаш резултатите от работата си с доза търпение и вяра. Разбира се, не трябва да очакваш мигновени чудеса, но когато виждаш усвоените знания и поглед към света, няма как да не разпознаеш резултатите от своята работа в класната стая.

Всички ученици идват в класната стая с различни силни страни, слабости, знания и среда. Но успехът на децата е водещ и за усещането им към света и представянето им и в други сфери.

Може децата да не знаят как да благодарят и не винаги да изразяват тази благодарност, но едно е сигурно – минат ли години, излязат ли от училище, образът на любимия учител остава като пътеводна звезда. Учителите често остават приятели с голяма част от своите ученици и продължават контакт години след това.

Да бъдеш УЧИТЕЛ означава да бъдеш съветник и съюзник за децата, човек, който не дава готови истини, а придружава в търсенето на истината. Това е моята философия, моят път, призив и водещ към върховете на педагогическите умения, към безкраен живот в душите на децата в училище.

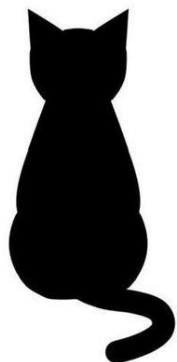
Елисавета Цокова
учител социални дейности

7 ИНОВАЦИИ В КЛАСНАТА СТАЯ

Кабинет 47 вече официално е завършен и учениците от специалност „Помощник възпитатели“ и специалност „Социални дейности“ имат чудесна база за усвояване на знанията и уменията, придобити по време на занятията.

От незапомнени времена много хора
вярват, че петък 13-ти носи много лош
късмет.

В I „б“ клас, обаче се оказа чудесен
повод за „котешка“ фотосесия.
Учениците на г-жа Цветанка Лазарова се
забавляваха, дегизирани като сладки
котенца, на пук на суеверията.

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП

Биляна Христова – старши учител КМИТ и ИТ
Димана Георгиева – учител по социални науки
Със съдействието на Мая Ралчева – Директор
на СУ „Алеко Константинов“